

Юрій БОГАЧ

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК СУЧАСНИЙ БАЗИС РОЗВИТКУ ГРОМАД

1. Цифровізація стала стратегічною передумовою модернізації територіальних громад. За сучасних умов активного розвитку цифрової економіки, зростання технологічної конкуренції та посилення кризових викликів, цифровізація перетворилася на один із ключових чинників трансформації територіальних громад. Її значення виходить далеко за межі суто технічного оновлення інструментів управління, оскільки вона безпосередньо впливає на зміну моделі функціонування місцевих соціально-економічних систем. Цифрові технології дозволяють створювати нові можливості для підвищення ефективності управління, розширення доступу до послуг, покращення комунікації між владою, бізнесом і громадянами, при цьому сприяючи формуванню більш гнучкого й адаптивного середовища розвитку. Цифровізація стає не лише окремим напрямом модернізації, а стратегічною основою довгострокового розвитку територій [1].

2. Цифровізація підвищує ефективність діяльності органів місцевого самоврядування. Одним із найбільш очевидних результатів цифрової трансформації є підвищення результативності діяльності органів місцевого самоврядування через оптимізацію управлінських процесів. Впровадження електронного документообігу, автоматизованих систем обліку, цифрових платформ для прийняття управлінських рішень та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє місцевим органам влади значно скорочувати часові витрати на обробку інформації та виконання адміністративних процедур. Як результат – зменшення бюрократичного навантаження, мінімізація людського фактору при ухваленні рішень та підвищення

обґрунтованості управлінських рішень [2].

3. Цифрова трансформація сприяє підвищенню відкритості та підзвітності місцевої влади. Важливою перевагою цифровізації є її здатність забезпечувати новий рівень прозорості діяльності органів місцевого самоврядування. Використання електронних сервісів, відкритих реєстрів, цифрових каналів комунікації та платформ публічної взаємодії дозволяє громадянам отримувати оперативний доступ до інформації про діяльність місцевої влади, бюджетні витрати, управлінські рішення та стратегічні плани розвитку. Особливу роль у цьому процесі відіграють інструменти електронної демократії, зокрема електронні петиції, громадський бюджет, онлайн-консультації та цифрові опитування. Їх використання сприяє залученню громадян до прийняття управлінських рішень, посиленню громадського контролю та формуванню нової культури взаємодії між владою і громадою. У підсумку цифровізація не лише модернізує інструменти комунікації, а й сприяє зміцненню довіри до місцевої влади як важливого інституційного ресурсу розвитку громади [1].

4. Цифрові технології забезпечують стійкість територіальних громад в умовах кризових викликів. Сучасний український контекст переконливо демонструє, що цифрові технології стали важливим інструментом забезпечення стійкості територіальних громад до кризових ситуацій. Умови воєнного стану, міграційні процеси, руйнування інфраструктури, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру суттєво ускладнюють традиційні механізми управління. За таких умов цифрові рішення забезпечують безперервність функціонування органів влади, оперативне інформування населення, координацію гуманітарної допомоги, підтримання комунікації з мешканцями та дистанційне управління окремими процесами. Водночас цифрові інструменти підвищують швидкість реагування на кризові події, що має критичне значення в умовах високої невизначеності. Саме тому цифровізацію слід розглядати як важливий елемент системи антикризового управління територіальними громадами.

5. Ефективність цифрової трансформації залежить від

готовності громади до змін. Успішність цифрової трансформації територіальної громади значною мірою залежить від її внутрішньої готовності впроваджувати нові підходи до управління. Насамперед важливо, щоб громада мала чітке бачення цифрового розвитку та розуміння того, які саме зміни потрібно реалізувати. Велику роль відіграє рівень цифрових навичок працівників органів місцевого самоврядування, адже саме вони безпосередньо працюють із новими технологіями та забезпечують їх практичне застосування. Не менш важливими є належне технічне забезпечення, доступ до сучасного програмного забезпечення та цифрових сервісів. Крім того, важливою умовою є готовність керівництва та персоналу до змін, відкритість до інновацій і бажання вдосконалювати управлінські процеси. Якщо таких передумов немає, цифровізація може залишитися лише формальним процесом без відчутного практичного результату.

6. Цифрова трансформація територіальних громад стримується низкою системних бар'єрів. Попри значні переваги цифровізації, її впровадження у територіальних громадах супроводжується низкою проблем, які уповільнюють цей процес. Однією з головних перешкод є недосконалість нормативно-правової бази та відсутність чітких стратегічних підходів до цифрового розвитку на місцевому рівні. Суттєвим бар'єром також є обмеженість фінансових ресурсів, оскільки впровадження сучасних цифрових рішень потребує значних витрат. Важливою перешкодою залишається нестача кваліфікованих спеціалістів, а також недостатній рівень цифрової грамотності як серед працівників органів місцевого самоврядування, так і серед населення.

7. Цифровізація потребує диференційованого підходу залежно від типу громади. Цифрова трансформація не може однаково впроваджуватися в усіх територіальних громадах, оскільки їхні можливості суттєво відрізняються. Міські громади зазвичай мають кращі стартові умови для цифрового розвитку завдяки розвиненішій інфраструктурі, більшому фінансовому ресурсу та наявності кваліфікованих кадрів. Водночас вони стикаються з

такими викликами, як інтеграція різних цифрових систем, захист даних і забезпечення кібербезпеки. Селищні громади часто мають обмежені фінансові й кадрові можливості, що ускладнює системне впровадження цифрових рішень. Найбільші труднощі характерні для сільських громад через недостатній доступ до якісного інтернету, слабе технічне забезпечення та нижчий рівень цифрової грамотності населення. Саме тому цифровізація має враховувати специфіку кожної громади та реалізовуватися з урахуванням її реальних потреб і можливостей.

8. Цифрова трансформація створює для територіальних громад нові можливості для економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та залучення інвестицій. Впровадження електронного врядування, цифрових адміністративних сервісів, платформ для взаємодії з бізнесом і сучасних технологічних рішень спрощує управлінські процеси, зменшує адміністративні витрати та робить громаду більш зручною для ведення підприємницької діяльності. Це позитивно впливає на розвиток місцевого бізнесу, ефективність використання ресурсів та якість управління інфраструктурою [3]. Крім того, цифровізація підвищує інвестиційну привабливість території, оскільки відкритість інформації, прозорість процедур і сучасні цифрові сервіси формують більш передбачуване та комфортне середовище для потенційних інвесторів. Важливим результатом цифрової трансформації є також розвиток людського капіталу, оскільки доступ до цифрової освіти, сучасних технологій та електронних послуг сприяє підвищенню рівня знань, професійних навичок і якості життя населення. У підсумку цифровізація стає не лише технологічним оновленням, а стратегічним інструментом забезпечення сталого розвитку територіальних громад у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Богач Ю. Цифровізація діяльності органів місцевого самоврядування як інструмент забезпечення сталого розвитку територіальних громад. *Економічний простір*. 2025. № 201. С. 264-268 <https://economic-prostir.com.ua/article/201->

czyfrovizacziya-diyalnosti-organiv-misczevogo-samovryaduvannya-yak-instrument-zabezpechennya-stalogo-rozvytku-terytorialnyh-gromad/

2. Августин Р., Демків І., Струмецький О. Базисні положення формування інструментів управління економічним розвитком територіальних громад. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2025342(3(1), 198-204. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-29)
3. Богач Ю., Маргасов Д. Економічна ефективність впровадження інструментів електронної демократії та громадянських технологій для місцевого розвитку. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2025. № 342(3(1), 330-335. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1974/2021>